

**2005 YILI KOB – GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ UP - 2006 YILI İLERLEME RAPORU ÇERÇEVESİNDE
SİYASİ KRİTERLERE UYUM YÖNÜNDE KAYDEDİLEN GELİŞMELER
ŞUBAT 2007**

KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA*
Düşünce ve İfade Özgürlüğü			
Şiddet içermeyen düşüncelerini açıkladıkları için haklarında dava açılan ya da hüküm giyen kişilerin durumlarının düzeltilmeye devam edilmesi.	İfade özgürlüğünün sınırlarını belirleyen mevzuatın AİHS'e ve özellikle Sözleşmenin 10., 17. ve 18. maddelerinin lafzına ve ruhuna uygunluğu bakımından gözden geçirilmesi. İfade özgürlüğü alanını genişleten yasal ve idari değişikliklerin etkin uygulanması.	Yeni Ceza Kanunu'nun bazı hükümleri uyarınca (başta 301., 288., 305. ve 216. maddeleri olmak üzere) şiddet içermeyen düşüncelerin ifade edilmesinin kovuşturulması ve mahkumiyetle sonuçlanması ciddi endişe uyandırmaktadır.	TCK'nın 301. maddesinin değiştirilmesi için TOBB, TÜSİAD, TİSK, Türkiye Kamu-Sen, TZOB, Türk-İş, DİSK, Hak-İş, TVYD ve İKV'nin katılımıyla bir sivil girişim oluşturulmuştur. (Kasım 2006) TCK'nın 301. maddesinden hüküm giyen Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, uğradığı suikast sonucu öldürülmüştür. (19 Ocak 2007) Türkiye, AİHM'de 2006 yılında düşünce özgürlüğünden en çok hüküm giyen Avrupa ülkesi olmuştur. TOBB, TÜSİAD, MÜSİAD, TZOB, TİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, MEMURSEN, TVYD ve İKV'nin katılımıyla TCK'nın 301. maddesinin değiştirilmesine yönelik oluşturulan sivil toplum girişimi 301. madde ile ilgili değişiklik önerisini kamuoyuna sunmuştur. (8 Şubat 2007) Çeşitli sivil toplum örgütleri ve üniversiteler, 301. maddenin kaldırılması için çeşitli kampanyalar başlatmıştır.
		Terörle Mücadele Kanunu'nda yapılan değişiklikler ifade, basın ve medya özgürlüğüne yasal sınırlamalar getirmektedir.	
		Açık ve özgür tartışma konusunda genel olarak bazı ilerlemeler kaydedilmiştir.	Kürt sorunu ile ilgili çeşitli konferanslar düzenlenmiştir.
	Türk vatandaşlarının günlük yaşamda geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde yayın yapılmasına veya farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesine ilişkin hükümlerin hayata geçirilmesi.	Türkçe dışındaki dillerde yayın alanında yerel ve bölgesel düzeyde sınırlı ilerlemeler kaydedilmiştir. Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) üyelerinin atamalarına ilişkin alınan son kararlar, medya düzenleyici kurumunun bağımsızlığı açısından endişe vericidir.	Radyo ve TV Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, TBMM'ye sunulmuştur. Tasarı kapsamında, RTÜK'ü Sayıştay'ın denetlemesi öngörülmektedir. (23 Ocak 2007)
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Dernek Kurma Özgürlüğü, Barışçı Toplantı Hakkı ve Sivil Toplum			
Dernek kurma ve barışçı toplantı yapma özgürlüğüne ilişkin tüm reformların uygulanması.	Dernek kurma ve barışçı toplantı yapma özgürlüğüne ilişkin gerekli reformların uygulanması.	Dernek kurma özgürlüğüne ilişkin olarak, yurtdışından sağlanan mali kaynağın yetkililere bildirilmesi gerekliliği STK'lar için güçlükler neden olmaktadır.	Başta eşcinsel dernekleri olmak üzere bazı derneklerin kapatılmasına yönelik başvurular reddedilmiştir.

* Not: Bu çalışma, 2005 yılı KOB, 2003 yılı Gözden Geçirilmiş UP ve 2006 yılı İlerleme Raporu sonrasında yapılan düzenleme ve reformların uygulanması doğrultusunda gerçekleştirilen değişiklikleri ortaya koymayı hedeflemektedir.

* Uygulama, Gözden Geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesi ve Gözden Geçirilmiş Ulusal Program çerçevesinde gerçekleştirilen yasal düzenlemeleri ve bunların uygulamaya yansıtılmasını içermektedir.

KAYNAK: 2005 yılı KOB – 2003 Gözden Geçirilmiş UP - 2006 yılı İlerleme Raporu-Resmi Gazeteler

		Derneklerin tesciline ilişkin bazı zorluklar devam etmektedir. Eşcinsel ve lezbiyen dernekleri, geçmişten daha az olmak üzere halen kanuni kovuşturmayla maruz kalmaktadır.	AİHM, Türkiye'nin azınlık vakıflarının mülkiyet haklarını ihlal ettiğine karar vermiştir. (9 Ocak 2007) Aktif çalışma hayatından ayrılmış olan emeklilerin sendika kurma talebi reddedilmiştir. (22 Ocak 2007)
		Vakıfların, Türkiye dışındaki ve uluslararası örgütler tarafından mali kaynak sağlanan projelere başvuruda bulunmadan önce izin alma zorunlulukları sıkıntı yaratmaktadır.	Vakıflar Yasa Tasarısı, cemaat vakıflarının yabancı vakıf sayılması gerekçesiyle Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmiştir. (21 Aralık 2006)
		Siyasi partiler ile ilgili olarak bazı partiler aleyhine açılan davalar halen devam etmektedir. Siyasi Partiler Kanunu'nun AB mevzuatı ile uyumlaştırılmasına ilişkin hiçbir ilerleme kaydedilmemiştir. Siyasi partilerin Türkçe dışındaki dilleri kullanmalarına izin verilmemektedir. Siyasi partilerin temsil edilmeleri için ulusal düzeyde %10'luk baraja ulaşmalarını öngören sistem sıkıntı yaratmaktadır.	2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ve 22.04.1983 Tarihli 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi TBMM'nin ilgili komisyonlarına sevk edilmiştir. Kanun teklifi ile % 10 olan seçim barajının % 7'ye düşürülmesi ve siyasi partilerde milletvekili adayının belirlenmesinde ön seçimin esas alınması öngörülmektedir. (11 Ocak 2007) AİHM, Türkiye'de uygulanan yüzde 10'luk barajının insan hakları ihlali olmadığına karar vermiştir. (30 Ocak 2007)
Güvenlik güçlerinin aşırı güç kullanmasının önlenmesi için tedbirler uygulanması.	Dernekler ve vakıflar ile toplantı ve gösteri yürüyüşlerine ilişkin mevzuat gözden geçirilmesi. Dernekler ve vakıflar ile toplantı ve gösteri yürüyüşlerine ilişkin yasal ve idari değişikliklerin etkili bir şekilde uygulanması.	Toplu gösteriler geçmişte olduğundan daha az kısıtlanmaktadır ancak özellikle izinsiz gösterilerde, güvenlik güçleri aşırı güç kullanmaya devam etmektedir.	AİHM, örgütlenme özgürlüğüne ilişkin davalarda Türkiye'yi tazminat ödemeye mahkum etmiştir.
Sivil toplumun gelişiminin sağlanması.	Sivil toplumun güçlenmesini ve demokratik yaşama katılımının desteklemeye devam edilmesi.		
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
İşkenceyle Mücadele			
AİHS ve Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi'nin tavsiyeleri doğrultusunda işkenceye ve kötü muameleye "sıfır tolerans" politikası çerçevesindeki önlemlerin alınması.	İşkence ve kötü muamele iddialarının derhal ve titizlikle soruşturulması ve ihlallerin faillerinin süratle cezalandırılması. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliğinde yer alan düzenlemelerin uygulanmasının etkin biçimde denetlenmesi ve ihlali görülenler hakkında yasal işlem yapılması. İşkence ya da gayri insani veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle AİHM kararları sonucunda ödenen tazminatların sorumlu personele rücu edilmesi konusundaki mekanizmanın etkin biçimde işletilmesi.	İşkence ve kötü muameleyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir yasal çerçeve mevcut olmasına rağmen işkence ve kötü muamele vakaları ile karşılaşmaktadır. Özellikle hukuki reformların uygulanmasında sorunlar yaşanmaktadır. Güneydoğu'daki insan hakları ihlalleri ve suçların cezasız kalması sorununa ilişkin kaygılar sürmektedir. Terörle Mücadele Kanunu'nda yapılan değişiklikler işkence ve kötü muameleyle mücadeleyi zayıflatmaktadır.	Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi, psikiyatri merkezlerinde tutulan hastaların durumları, yaşam şartları ve tedavilerini incelemek üzere Türkiye'ye ziyaret gerçekleştirmiştir. (4 Aralık 2006) Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT), 1990 ve 1996 yılları arasında Türkiye'ye yaptığı 5 ziyarete ilişkin hazırladığı raporunu yayımlamıştır. Raporunda işkence ve kötü muameleyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir yasal çerçeve mevcut olmasına rağmen işkence ve kötü muamele vakaları ile karşılaşıldığına dikkat çekilmektedir. (11 Aralık 2006)
Suçun cezasız kalmasıyla mücadelenin güçlendirilmesi ve savcılar tarafından zamanında ve etkili soruşturma yapılmasının sağlanması.	İşkence ve kötü muamele iddialarının derhal ve titizlikle soruşturulması ve ihlallerin faillerinin süratle cezalandırılması.	2003 yılından bu yana mahkumiyet sayısındaki artışa rağmen, suçların cezasız kalması ile mücadele endişe vermeye sürdürmektedir.	
	Yasa uygulayıcılarının insan hakları denetimi ve eğitiminin	İnsan Hakları Kurullarının yasaların uygulanmasını	Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Diyarbakır İnsan Hakları

	yoğunlaştırılarak yaygınlaştırılması.	denetlemede daha görünür rol üstlenmeleri gerekmektedir.	İl Kurulu Başkanlığı'ndan, işkence, kötü muamele ve gözaltında kayıp iddialarıyla ilgili "yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili araştırma yapılmamasını" istemiştir. (22 Kasım 2006)
Tıbbi uzmanlığın artırılması yoluyla İstanbul protokolünün ülke çapında uygulanması.	Modern soruşturma teknikleri ve insan hakları ihlallerini önlemeye yönelik tıbbi muayene sisteminin etkili bir şekilde uygulanması.	Adli Tıp Kurumu'nun bağımsızlığının daha fazla güçlendirilmesine ve İstanbul Protokolü'nün ülke genelinde uygulanması için daha fazla gayret gösterilmesine ihtiyaç vardır. Sağlık muayenelerinin gizliliği ve kalitesine ilişkin kaygılar devam etmektedir.	Adli Tıp Kurumu, adli tıp konusunda uzman olmayan hekimler ile hakim ve savcıların İstanbul Protokolü konusunda eğitimine yönelik 3 milyon dolarlık bir proje yürütmeye başlamıştır. (12 Kasım 2006)
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Cezaevlerindeki Tutukluluk Koşulları			
Yasal yardım ve nitelikli bilgilendirme hizmetlerinden yararlanılması gibi etkili savunma imkanlarının geliştirilmesi.	Ceza ve tutukevlerindeki koşulların iyileştirilmesi için alınan önlemlerin etkili şekilde uygulanması. Bu çerçevede, CPT'nin tavsiyeleri dikkate alınarak, cezaevleri, tutukevleri ve nezarethanelerin uluslararası standartlarla uyumlaştırılması ile Ceza İnfaz Hakimliği Kurumu ve Cezaevleri İzleme Kurullarının etkin çalışmalarının sürdürülmesi.	Cezaevlerinde toplu faaliyetlerin eksikliği, nezaret görevlileri ile mahkumlar arasındaki iletişimin sınırlı olması, sağlık ve psikiyatri kaynaklarının yetersizliği ve cezaevi hücrelerinin çok kalabalık olması gibi sıkıntılar devam etmektedir. Cezaevi görevlilerinin kötü muamelede bulduklarına ilişkin vakalar kaydedilmiştir. İşkenceye Karşı BM Sözleşmesi'nin İhtiyari Protokolü hala onaylanmadığı için, sivil ve askeri cezaevleri bağımsız denetime açık değildir.	Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ve Adalet Bakanlığı, AB destekli "Probasyon (Denetimli Serbestlik) Sisteminin Kurulması Projesi" başlatmıştır. (14 Kasım 2006) BM Keyfi Tutuklamalara Dair Çalışma Grubu, Türkiye'yle ilgili raporunda, Türkiye'de keyfi tutuklamanın halen yaygın olduğuna yer vermiştir. (3 Kasım 2006) Türkiye'deki yargı ve ceza sistemi alanındaki reform sürecini destekleyen ve Avrupa Birliği tarafından 10,7 milyon Euro ile finanse edilen Yargının Modernizasyonu ve Ceza Reformu Projesi kapsamında Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu açılmıştır. (18 Ocak 2007-8 Şubat 2007)
Tutuklu haklarına saygı gösterilmesi ve tutukluların haklarından yararlanmalarının sağlanması. Tutukluluk koşullarının bağımsız bir şekilde denetlenmesine yönelik bir sistemin oluşturulmasını sağlayan BM İşkenceye Karşı Sözleşme'nin ihtiyari protokolünün onaylanması.	Yakalanan, gözaltına alınan veya tutuklananların avukatlarıyla görüşme ve yakınlarına haber verme haklarına ilişkin yasal hükümlerin titizlikle uygulanması. Yakalama, gözaltı, tutukluluk sırasındaki haklar ve bu hakların ihlali durumunda başvurabilecek şikayet yolları konusunda kamuoyunun bilinçlendirilmesi.	Adalet erişim ve savunma hakkına ilişkin olarak, geçmiş ifadelerin gözden geçirilmesine ilişkin endişeler sürmektedir. Yeni Terörle Mücadele Kanunu kapsamında terör suçu şüphelilerine yönelik usule ilişkin koruma koşulları azaltılmaktadır.	
	Cezaların infazına ilişkin mevzuat gözden geçirilmesi.	Ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına çarptırılan mahkumlara ilişkin uygulamalarda sıkıntılarla karşılaşılmaktadır.	Adalet Bakanlığı, cezaevlerindeki uygulamalardan kaynaklanan sorunları gidermek amacıyla, F tipi cezaevlerinde kalan mahkumların diğer mahkumlar ile ortak kullanılan alanlarında biraraya gelebilmelerini sağlayan bir genelge yayınlamıştır. (22 Ocak 2007)
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Sivil – Asker İlişkileri			
Ordu üzerindeki sivil denetimin AB üyesi ülkelerdeki uygulamalarla uyumlaştırılmasına devam edilmesi. Güvenlik işlerinin yürütülmesinde daha ileri düzeyde hesap verebilirlik ve şeffaflık sağlamaya yönelik adımlar atılması.	Anayasa ve ilgili yasa değişiklikleriyle yeniden tanımlanan MGK'nın danışma organı niteliği kapsamına alınması.	Hükümet tarafından Kasım 2005'te kabul edilen gözden geçirilmiş Milli Güvenlik Siyaset Belgesi gizlidir ve Parlamento'da tartışılmamıştır.	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.

		Silahlı Kuvvetler siyaseti önemli ölçüde etkilemeye devam etmektedir. (Kıbrıs, laiklik, Kürt meselesi, Şemdinli) Sivil-asker ilişkilerinin AB uygulamalarıyla uyumlaştırılması alanında sınırlı gelişme kaydedilmiştir.	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.
Savunma politikası ile ilgili tüm harcamalar üzerinde tam bir Parlamento denetiminin tesis edilmesi.	Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında askeri ve savunma harcamalarının bütçedeki şeffaflığın sağlanması. Sayıştay'ın savunma harcamalarını Meclis adına denetlemekle yetkilendirilmesi.	Askeri bütçenin ve harcamaların Meclis tarafından denetiminin güçlendirilmesine ilişkin yeni bir ilerleme kaydedilmemiştir. Sayıştay'ın savunma harcamalarını Meclis adına denetlemesi konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır.	2007 bütçesinde savunma harcamaları, eğitim harcamalarının arkasından ikinci sırada gelmiştir.
Askeri mahkemelerin sivillerin yargılanması ile ilgili kalan tüm yetkilerin kaldırılması.		Askeri mahkemelerin sivilleri yargılama yetkisi konusunda ilerleme kaydedilmesine rağmen uygulamada sıkıntılarla karşılaşmaktadır.	
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Devlet Memurlarının ve Kamu Görevlilerinin İnsan Hakları Konusunda Eğitimi			
İşkence ve kötü muamele ile mücadeleyi güçlendirmek amacıyla kanun uygulayıcı kurumların insan hakları ve soruşturma teknikleri konularında eğitimlerinin artırılması. Hakim ve savcıların, AİHS'in uygulanması ve AİHM içtihadı konularında eğitimine devam edilmesi.	Yargı mensupları ve kolluk kuvvetleri başta olmak üzere kamu görevlilerine insan hakları konusunda verilmekte olan eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve AİHS ve AİHM içtihadı ile AB hukuku alanlarında bilinçlendirici eğitimlerin geliştirilmesi.	İnsan Hakları Başkanlığı'nın kadrosu yetersiz ve bütçesi kısıtlıdır. İnsan Hakları Başkanlığı bağımsız olmalıdır. Meclis İnsan Hakları Komisyonu, aktif olmakla birlikte yasamaya ilişkin herhangi bir yetkisi olmaması nedeniyle insan haklarını etkileyen yasalara ilişkin olarak kendisine danışılmamaktadır. İnsan haklarına yönelik uluslararası hukuki araçların onaylanmasına ve AİHM kararlarının uygulanmasına ilişkin gelişme kaydedilmesine rağmen insan haklarının kurumsal çerçevesinin iyileştirilmesi gerekmektedir.	
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Tüm Bireylerin Herhangi bir Ayırım Yapılmaksızın Tüm İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerden Yararlandırılması, Düşünce ve Vicdan Özgürlükleri: Din Özgürlüğü			
Gayrimüslim dini azınlık ve toplulukların karşılaştıkları tüm güçlükleri kapsamlı olarak değinen bir yasa çıkarılması. Gayrimüslim dini azınlık ve toplulukların işleyişlerine yönelik AİHS'in 1 No'lu Ek Protokolü'ne uygun olarak kuralların belirlenmesi.	İbadet özgürlüğü ile ilgili olarak, AİHS ve 1 no'lu Protokolü ışığında, değişik din ve inanç gereksinimleri dikkate alınacak şekilde mevcut uygulamaların kolaylaştırılması.	Gayrimüslim dini topluluklar tüzel kişilik sahibi olamamakta ve kısıtlanmış mülkiyet haklarıyla karşılaşmaya devam etmektedir. Bu topluluklara ait vakıfların yönetimi ve mallarının yargı yoluyla iadesine ilişkin karşılaştıkları sorunlar devam etmektedir. Vakıflar Genel Müdürlüğü kontrolünde bulunan Büyükada Kız ve Erkek Yetimhanesi'ne ilişkin ilerleme kaydedilmemiştir.	Vakıflar Yasa Tasarısı, cemaat vakıflarının yabancı vakıf sayılması gerekçesiyle Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmiştir. (21 Aralık 2006) AİHM, Türkiye'nin azınlık vakıflarının mülkiyet haklarını ihlal ettiğine karar vermiştir. (9 Ocak 2007)
		Din adamları yetiştirilmesi ve yabancı din adamlarının Türkiye'de çalışmasına ilişkin kısıtlamalar sürmektedir. Geçerli mevzuat dini azınlıkların özel dini yüksek eğitim yapmalarına izin vermemektedir. Heybeliada Ruhban Okulu halen kapalıdır. Ekümenik Patrik sıfatının resmi kullanımının yasaklı durumu	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.

		devam etmektedir.	
		Kişisel belgelerde, kişinin dinini belirtme zorunluluğu, uygulamada devam etmektedir.	Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik yürürlüğe giren yönetmelik kapsamında aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin bölüm boş bırakılabilecektir. (23 Aralık 2006)
		Alevilere ilişkin sıkıntılar devam etmektedir. Aleviler kendi ibadet yerlerini açmakta zorluklarla karşılaşmaya devam etmektedir. Cemevleri ibadet yeri olarak tanınmamakta ve yetkili makamlardan hiçbir mali destek almamaktadır. Alevi çocuklar, okullarda kendi özelliklerini gözetmeyen zorunlu dini eğitime tabi tutulmaya devam etmektedir.	Diyanet, Aleviliğin 17 klasikleşmiş eserini basma kararı almıştır. (4 Ocak 2007) Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), ilköğretim 4-8. sınıfların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi müfredatını yenilenmiştir. Yeni müfredatta, Müslümanlık dışındaki diğer dinlere daha objektif bir şekilde yer verilmiştir. (9 Ocak 2007)
		Vicdani ret hakkının tanınmasına ilişkin herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Tüm Bireylerin Herhangi bir Ayırım Yapılmaksızın Tüm İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerden Yararlandırılması, Düşünce ve Vicdan Özgürlükleri: Kültürel Haklar			
AİHS ve Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Çerçeve Sözleşmesi ilkeleri çerçevesinde, azınlıklara saygı gösterilmesi ve korunması.		Kültürel çeşitliliğin sağlanması, azınlık haklarına saygı ve azınlıkların uluslararası standartlarla uyumlu hale getirilmesi konularında sınırlı ilerleme sağlanmıştır. Türkiye, BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nde azınlık haklarına yönelik çekince ile BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nde eğitim hakkına yönelik çekincesi endişe yaratmaktadır. Türkiye, Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Çerçeve Sözleşmesi ile Avrupa Bölgesel ve Azınlık Dilleri Şartı'nı imzalamamıştır.	
		İrkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu'nun okul müfredatları ve ders kitapları ile azınlık okullarının işletilmesine ilişkin 2005 yılı tavsiyeleri halen geçerli olmasına rağmen eğitim alanında sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Çift müdürlük de dahil olmak üzere, azınlık okullarının yönetimine ilişkin sıkıntılar devam etmektedir.	
Türkçe dışında diğer dillerde radyo ve televizyon yayını yapılmasının etkin olarak sağlanması. Özellikle özel yerel ve bölgesel yayınlara ilişkin kalan engellerin kaldırılması.	Türk vatandaşlarının günlük yaşamda geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi ve yayını yapılmasına ilişkin hükümlerin uygulanması.	Ana dilde yayın yapma izni bazı yerel kanallarına sağlanmış ancak yayınlanan programlarda kapsam ve zaman kısıtlamaları uygulanmaktadır.	
Türkçe dışındaki dillerin öğretilmesinin desteklenmesi amacıyla uygun önlemlerin kabul edilmesi.	Türk vatandaşlarının günlük yaşamda geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi ve yayını yapılmasına ilişkin hükümlerin uygulanması.	Ana dili Türkçe olmayan çocuklar, eğitim sistemi içerisinde ana dillerini öğrenememektedir. Kürtçe dil eğitimi veren kurslar 2004 yılında kapatılmıştır.	Kürtçe dil eğitimi veren kurslar talep olmaması nedeniyle kapanmıştır.
		Türkçe konuşmayanların kamu hizmetlerine erişimini	

		kolaylaştırmak amacıyla alınmış herhangi bir önlem bulunmamaktadır.	
		İskan Kanunu'nda yapılan değişiklikler ile Roman kökenlilere ilişkin ayrımcı hükümler kaldırılmıştır.	İskan Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, eski kanun metninde kullanılan "çingene" ifadesi kaldırılmıştır. (Kasım 2006)
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Tüm Bireylerin Herhangi bir Ayırım Yapılmaksızın Tüm İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerden Yararlandırılması, Düşünce ve Vicdan Özgürlükleri: Ekonomik Haklar			
Başta Türkiye'nin güneydoğusu olmak üzere, bölgesel farklılıkların azaltılmasına yönelik kapsamlı bir yaklaşım geliştirilmesi.		Güneydoğu'daki genel sosyo-ekonomik durum sorunlu olmaya devam etmektedir ve sorunu çözmek için kapsamlı bir plan bulunmamaktadır. Kasım 2005 tarihinde bir kişinin ölümü ile sonuçlanan Şemdinli bombalı saldırısı bölgedeki durumu olumsuz etkilemiştir.	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.
BM Genel Sekreteri Yerinden Edilmiş Kişiler Özel Temsilcisi'nin tavsiyeleri doğrultusunda, ülke içinde yerleri değiştirilmiş kişilerin kendi bölgelerine dönmelerini sağlayacak önlemler alınması.		Yerlerinden edilmiş kişilerin durumu endişe yaratmaya devam etmektedir. Köylere Dönüş ve Rehabilitasyon Programının uygulanmasından sorumlu yeni bir devlet organı oluşturulması ve yerlerinden edilmiş kişilerin dönüşü için politika geliştirilmesi konularında ilerleme kaydedilmemiştir. Yerlerinden edilmiş kişilere ilişkin olarak temel altyapı eksikliği, sermaye eksikliği, sınırlı istihdam imkanları ve güvenlik durumu gibi mevcut sıkıntılar devam etmektedir.	Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından Devlet Planlama Enstitüsü işbirliği ile hazırlanan ve 14 ilde yürütülen ülke içinde yerinden edilmeyle ilgili araştırma, Türkiye'de 950.000 ile 1,2 milyon arasında zorunlu göç mağduru olduğu belirlenmiştir. (6 Aralık 2006)
		Korucu sorununun giderilmesi yönünde herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. Koruculuğun kademeli olarak kaldırılması için herhangi bir adım atılmamıştır.	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.
Güneydoğu'daki güvenlik durumu nedeniyle kayba ve zarara uğramış kişilere adil ve ivedi bir şekilde tazminat sağlanması.		Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun'un uygulanmasına ilişkin bazı endişeler mevcuttur. Tazmin komisyonları tarafından kullanılan yöntemlerde farklılıklara rastlanmaktadır. Komisyonların keyfi yetkileri ve tazmin süreci ağır işlemesi sıkıntılara neden olmaktadır.	Terör ve terörle mücadelede doğan zararların karşılanması için yapılan başvuruların sonuçlandırılma süresinin uzatılmasına ilişkin kanun yürürlüğe girmiştir. (16 Aralık 2006)
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Tüm Bireylerin Herhangi bir Ayırım Yapılmaksızın Tüm İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerden Yararlandırılması, Düşünce ve Vicdan Özgürlükleri: Sosyal Haklar			
Özellikle örgütlenme, grev ve toplu sözleşme hakları olmak üzere tüm sendikal haklara AB standartları ve ilgili Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmeleri doğrultusunda saygı gösterilmesinin temin edilmesi. Sosyal diyalogun güçlendirilmesi ve AB'li ortaklarla işbirliğinin kolaylaştırılması.		Sendikal haklara ilişkin herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. Grev hakkı dahil örgütlenme ve toplu sözleşme hakkına ilişkin önemli eksiklikler devam etmektedir. Şirket ve sektör düzeyinde toplu sözleşme yapılabilmesi için gerekli olan baraj ve sendikalara üye olmak için gerekli olan zorlu prosedür halen yürürlüktedir. ILO'nun 87 nolu (örgütlenme özgürlüğü ve örgütlenme hakkının korunması) ve 98 nolu (örgütlenme ve toplu	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun yürürlük tarihi, Anayasa Mahkemesi'nin bazı hükümlerini iptal etmesi nedeniyle Temmuz 2007'ye ertelenmiştir. (24 Aralık 2006)

		sözleşme hakkı) sözleşmelere ilişkin olanlar olmak üzere, Türkiye ILO standartlarının gerisinde kalmaktadır. Avrupa Sosyal Şartının 5. ve 6. maddelerine (örgütlenme hakkı ve toplu pazarlık hakkı) konan çekinceler sürmektedir.	
	ILO'nun En Kötü Biçimde Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Sözleşmesinin uygulanması.	Sokak çocukları, çocuk yoksulluğu ve çocuk işçiliğine ilişkin sorunlar devam etmektedir. Kanunen 15 yaşın altındaki çocukların çalıştırılması yasak olmasına rağmen, bu konudaki uygulamalarda eksiklikler bulunmaktadır. Başta kızlar olmak üzere çocukların eğitim hakkı bazı bölgelerde sorun olmaya devam etmektedir. Çocukların korunmasına ilişkin eksiklikler bulunmaktadır.	Çocuk işçiliğini ortadan kaldırmak amacıyla yürütülen eğitim projeleri sürmektedir. SHÇEK tarafından hazırlanan 'Sokakta Yaşayan veya Çalıştırılan Çocuklara Yönelik Hizmet Modeli' çalışmaları kapsamında Adalet, İçişleri, Sağlık ve Millî Eğitim bakanlıklarının işbirliğiyle sokağa itilen veya çalıştırılan çocuklarla ilgili veri tabanı oluşturulması için bir genelge yayınlanmıştır. (15 Kasım 2006) 'Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Korumayı ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik' Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (24 Aralık 2006)
	Engellilerin mesleki rehabilitasyonu ve istihdamları hakkında 159 no'lu ILO Sözleşmesine uygun önlemler alınması.	Engelliler için, merkezi olmayan yapılar ile hizmetlerin oluşturulması ve engelli çocukların eğitime erişimlerinin kolaylaştırılması konusunda daha fazla çaba harcanması gerekmektedir. Zihinsel sağlığa ilişkin hizmetlerin kalitesinde ciddi farklılıklar bulunmaktadır.	Engelli memur istihdamına ilişkin yükümlülüklerin, kamu kurumları tarafından yerine getirilmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlara bir genelge gönderilmiştir. (27 Ocak 2007)
Medeni Kanun, yeni Ceza Kanunu ve Ailenin Korunması Kanunu başta olmak üzere kadın haklarına ilişkin yasal düzenlemelerin uygulanması. Namus suçları da dahil her türlü şiddet eylemlerine karşı önlemler alınması ve şiddete maruz kalabilecek kadınlar için sığınma evleri oluşturulması.		Kadın hakları ile ilgili olarak yasal çerçeve yeterli olmasına rağmen, uygulamada zorluklar yaşanmaya devam etmektedir. Namus cinayetleri ve ailenin neden olduğu kadın intiharları, özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgesinde görülmeye devam etmektedir. Aile içi şiddete maruz kalan kadınlar için sığınma evlerinin sayısının artırılması ihtiyacı devam etmektedir.	Bu alanda ilerleme sağlanmıştır. Van'da kadın sığınma evi açılmasına karar verilmiştir. (18 Aralık 2006) Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Emniyet Genel Müdürlüğü arasında 'Kadına Karşı Şiddete Son Kampanyası' çerçevesinde kadına karşı şiddet konusunda çok sayıda ortak proje gerçekleştirmesini öngören bir protokol imzalanmıştır. (26 Aralık 2006) İçişleri Bakanlığı tarafından töre cinayetleri ile, aile içinde kadınlara ve çocuklara karşı şiddetin önlenmesi amacıyla yayımlanan 11 maddelik eylem planı kapsamında 81 ilde töre komitelerinin oluşturulması öngörülmüştür. (28 Aralık 2006) Aileyi Koruma Kanunu, Meclis Adalet Komisyonu'nda kabul edilmiştir. Kanun ile tüm aile bireyleri yasa kapsamına alınıyor ve kadına karşı şiddet kapsamına alınıyor. (8 Ocak 2007) Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, kadına karşı şiddetle mücadele seferberliği başlatmıştır. Bu kapsamda sekiz yeni sığınma evinin kurulması; TRT'de şiddet gören kadınlara yönelik programların hazırlanması; kadına şiddet bilgilerinin bir havuzda toplanması ve acil servis doktorlarına özel eğitim verilmesi öngörülmüştür. (5 Şubat 2007)
Eğitim, iş piyasası ve siyasi ve sosyal yaşama katılım dahil olmak üzere kadının toplumdaki konumunun daha da		Kadınlar, büyük ölçüde eğitim eksikliği ve düşük okur-yazarlık oranı nedeniyle ayrımcı uygulamalara maruz kalmaya devam	Başta Güneydoğu Anadolu olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri işbirliği ile yapılan birçok

geliştirilmesi ve bu hedeflerin yerine getirilmesini teminen kadın örgütlerinin gelişmesinin desteklenmesi.		etmektedir. Kadınların meclise ve yerel yönetimlere katılım düzeyi oldukça düşüktür ve işgücü piyasasında kadınlara yönelik ayrımcılık devam etmektedir.	proje, kadınların sosyal hayata ve üretime katılmalarını desteklemektedir. AP, 'Türkiye'de Kadın Hakları' raporunda, Türkiye'de kadın hakları konusundaki yapılan yasal düzenlemelerin genel olarak tatmin edici olduğunu vurgulamıştır. (20 Aralık 2006) Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi TBMM'ye sevk edilmiştir. Teklif ev kadınlarının çalışma hayatına kazandırılması amaçlanmaktadır. (23 Ocak 2007)
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Yargının İşlevselliği ve Verimliliği			
Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile yeni hakim ve savcıların atanması konularında yargının bağımsızlığını sağlanması.	Hukuk devleti ilkesinin ve evrensel hukuk değerlerinin çağdaş toplumlardaki anlayışla yerleştirilmesi, adalet hizmetlerinin modern toplumun gereklerine uygun şekilde etkili hale getirilmesi ve yargı reformunun gerçekleştirilmesi.	Yargı reformu alanındaki ilerleme devam ederken, yeni mevzuatın yargıçlar tarafından uygulanmasında sıkıntılar yaşanmaktadır.	Yargıtay Yasası'nda değişiklik öngören yasa tasarısı TBMM'ye sevk edilmiştir. Tasarı, Anayasa Mahkemesi üyelerinin suç işlemleri durumunda Yargıtay'da yargılanmalarını öngörmektedir. (11 Ocak 2007) Tanık Koruma Kanunu Tasarısı TBMM'ye sevk edilmiştir. Tasarı ceza muhakemesinde tanıklık görevleri sebebiyle kendileri veya yakınlarının hayatı tehlike içinde bulunan ve korunmaları zorunlu olan kişilerin korunmasını öngörmektedir. (9 Ocak 2007)
Bölgesel temyiz mahkemelerinin kurulması ile ilgili çalışmalara devam edilmesi. Kurumsal kapasiteyi desteklemek ve yeni bir Medeni Usul Kanunu benimsemek suretiyle, yargının etkinliğinin güçlendirilmesi.		Adalet Bakanlığı'nın bütçesi artırılmış ve İlk Derece Mahkemesi kurma programına devam edilmiştir. Bölgesel Temyiz Mahkemeleri kurma çalışmalarında sınırlı ilerleme kaydedilmiştir.	TBMM Adalet Komisyonu, uygulama imkanı kalmayan 117 kanunun yürürlükten kaldırılmasını öngören tasarısı kabul etmiştir. (16 Ocak 2007) Yargıtay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı TBMM'ye sevk edilmiştir. Tasarı, Yargıtay'ın görev kapsamını yeniden belirlerken, Yargıtay'ın idari kapasitesini arttırmayı hedeflenmektedir. (11 Ocak 2007)
Ulusal İnsan Hakları Kurumu'nun aktif desteği ile insan haklarına verilen önemin ilgili BM ilkelerine uygun bir şekilde artırılması.İnsan hakları davalarının takip edilmesi. Hakim ve savcılarının, AİHS'in uygulanması ve AİHM içtihatı konularında eğitimine devam edilmesi.	İnsan hakları, AİHS ve AİHM içtihadı konusunda yürütülen eğitim programlarının tüm yargı mensuplarını kapsayacak şekilde yaygınlaştırılarak sürdürülmesi.	Yargı reformuna yönelik eğitim faaliyetleri devam etmektedir.	Yargı reformu ile ilgili eğitim projeleri sürmektedir.
Yeni Ceza Kanunu dahil olmak üzere, insan hakları ve temel özgürlükler ile ilgili yasal hükümlerin, tüm adli makamlar tarafından, AİHS ve ilgili içtihadına uygun olarak tutarlı bir biçimde yorumlanmasının sağlanması. Yeniden yargılanma hakkının yasal hükümlerinin AİHM'nin ilgili kararları ile uyumlu olarak uygulanması.		Yargı reformu AİHM kararlarının uygulanmasına yönelik olumlu sonuçlar doğurmasına rağmen, Bakanlar Komitesi'nde uygulamanın kontrolü için bekleyen davaların halen %14.4'ünü Türkiye'ye ilişkindir. Mevzuattaki kısıtlamalar nedeniyle, AİHM kararını takiben davaların yeniden görülmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır.	AİHM, Türkiye'ye yönelik bekleyen dosya sayısını 8900 olarak açıklamıştır. (1 Kasım 2006)
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
İnsan Hakları Konulu Uluslararası Sözleşmeler			
BM Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi'nin İhtiyari Protokollerinin onaylanması.	BM Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolünün imzalanması için gerekli çalışmaların		Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.

	başlatılması.		
		Avrupa Sosyal Şartının 5. ve 6. maddelerine (örgütlenme hakkı ve toplu pazarlık hakkı) koyulan çekinceler sürmektedir.	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.
Kamu makamları tarafından ayrımcılığın genel olarak yasaklanmasına ilişkin AİHS 12 No'lu Protokolünün onaylanması. AİHS hükümlerine ve özellikle AİHM kararlarına uyum sağlanması.	AİHS 13. Ek Protokolünün imzalanması için gerekli çalışmaların başlatılması.	AİHS'nin 4 Ek Protokolü halen onay için beklemektedir. Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin Birinci İhtiyari Protokol ve İşkenceye Karşı BM Sözleşmesi'nin İhtiyari Protokolü halen onaylanmayı beklemektedir.	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Yolsuzlukla Mücadele			
Yolsuzlukla mücadele ile ilgili tüm kurumların ve bu kurumlar arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi.		Kamu sektöründe ve yargıda yolsuzluk geniş ölçüde devam etmektedir. Yolsuzlukla mücadele ve kamu yönetiminde şeffaflığın artırılması alanlarında sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Yolsuzlukla mücadele eden kurumlar ve politikalar halen zayıftır. Yolsuzlukla mücadelede mevcut sistemin daha iyi şekilde koordine edilmesine ihtiyaç vardır.	
Yasama dokunulmazlığının kapsamının Avrupa'daki uygulamalar doğrultusunda sınırlandırılması. Siyasi partilerin finansmanının ve muhasebesinin Avrupa'daki uygulamalara paralel hale getirilmesi.		Siyasi partilerin denetim ve finansmanına ilişkin mevzuatın iyileştirilmesi gerekmektedir. Yolsuzlukla mücadele açısından milletvekili dokunulmazlığı kapsamının geniş olması sıkıntı yaratmaktadır.	Siyasi Etik Komisyonu Kurulmasına Dair Kanun Tasarısı TBMM'ye sevk aşamasındadır. (19 Ocak 2007) Siyasi Partilerin Finansmanına Dair Kanun Tasarısı hazırlanmış olup TBMM'ye sevk aşamasındadır. (Aralık 2006) Çeşitli suçlardan dolayı haklarında dokunulmazlıklarının kaldırılması için fezleke sunulan, 88 eski milletvekili için yargılama süreci başlamıştır. (Aralık 2006)
KOB	ULUSAL PROGRAM	İLERLEME RAPORU	UYGULAMA
Kamu Yönetimi			
Ombudsman sisteminin oluşturulması.	Kamu Yönetiminde saydamlığın artırılması ve yolsuzlukla mücadele kapsamında kamu görevlilerinin uyacakları mesleki ve etik ilke ve kuralların belirlenmesi.		Kamu Denetçiliği Kanunu, Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmiştir. (21 Aralık 2006)
Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri Yönetmeliğinin uygulanması ve bu Yönetmeliğinin hükümlerinin, seçilmiş memurlar, adli teşkilat, akademisyenler ve askeri personeli de kapsayacak şekilde genişletilmesi.		Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun tamamen uygulanması ve Düzenleyici Etki Analizlerinin yürütülmesi için kurumsal kapasitenin güçlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Kamu Yönetimi Çerçeve Kanunu'nun kabul edilmesine yönelik herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. Kent Konseyleri'nin oluşturulmasına yönelik herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir.	BDDK üyeleri ve personelinin uyacağı mesleki ve etik kurallara ilişkin yönetmelik Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. (2 Şubat 2007)
		Memurlar Kanunu Tasarısına ilişkin herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir.	Bu alanda herhangi bir ilerleme sağlanmamıştır.

--	--	--	--